

— F. Ficker, Mijo Kovačić (katalog), München 1986. — N. Križić, Četiri naivna umjetnika iz Jugoslavije, Kuala Lumpur 1987. — H. S. Gordon i J. Parizek, Mijo Kovačić (katalog), New York 1989. — V. Maleković, Mijo Kovačić (katalog), Zagreb 1989. — N. Vrkljan-Križić, Mijo Kovačić (katalog), Ludbreg 1994. VI. Mć.

KOVAČIĆ, Viktor, arhitekt (Ločka Vas kraj Huma na Sutli, 28. VII. 1874 — Zagreb, 21. X. 1924). Djetinjstvo je proveo kod strica, graditelja u Grazu, gdje je završio Obrtnu školu i izučio zidarski zanat. God. 1891. vraća se u Zagreb, radi neko vrijeme u ateljeima Gj. Cameluttija i K. Waidmanna, na čiju je preporuku iste godine primljen kod Bolléa. U Bolléovu ateljeu, koji je u to vrijeme najživlje središte građevne aktivnosti u Zagrebu, ostaje pet godina i tu stječe solidno praktično i teoretsko znanje. Dobivši vladinu stipendiju, odlazi 1896. u Beč i upisuje se na trogodišnju Specijalnu školu za arhitekturu na bečkoj Akademiji, koju vodi istaknuti predstavnik modernoga pokreta O. Wagner. U živu intelektualnu ozračju velegrada, gdje je antiakademski pokret secesije upravo na vrhuncu, K. brzo sazrijeva kao što to pokazuje razlika između njegova natječajnoga projekta za stipendiju i diplomskoga rada za ljetni dvorac *Orianda* na Krimu.

God. 1899. K. se vraća u Zagreb i otvara privatni atelje. U jeku žestokih polemika između »starih« i »mladih« koje su se razmahale poslije izložbe Hrvatskoga salona, on se priklanja grupi buntovnih umjetnika okupljenih oko Bukovca, surađuje na izdavanju njihova časopisa »Život« i već u prvome broju objavljuje programski tekst *Moderna arhitektura*; u njemu K. odbacuje lažnost historicizma i traži da moderna arhitektura odgovara suvremenim potrebama i novim zahtjevima udobnosti, ali ujedno ističe i potrebu uvažavanja pozitivnih vrijednosti nasljeđa. U skladu s tim shvaćanjima istražuje pov. spomenike Zagreba i protivni se zahtevima koji

mijenjaju njihov izvorni značaj. Svojim nepopustljivim stavovima ubrzo dolazi u sukob s Bolléom i Kršnjavim. Zajedno s grupom istomišljenika osniva 1906. Klub hrvatskih arhitekata, u okviru kojega se zalaže za priznavanje autorskih prava arhitekata i postavlja zahtjev da se za sve važnije građevine raspisuju javni natječaji. Tih godina i sâm sudjeluje na više natječaja na kojima dobiva prve nagrade, ali mu nije povjerena izvedba (za Tomislavov trg u Zagrebu, za zgradu Rossija-Fonsijer u Beogradu).

God. 1906. srušen je zid pred zagrebačkom katedralom s povijesnom Bakačevom kulom. Pod pritiskom javnosti i Kovačićevih kritika, raspisan je 1908. natječaj za regulaciju Kaptola, na kojemu njegov projekt dobiva prvu nagradu. K. ponovno zatvara prostor pred katedralom, a osim toga uspješno rješava odnos prema široj okolini, napose Bakačevoj ulici i Dolcu. Svoje zanimanje za pov. dijelove grada proširuje projektima za regulaciju Dolca, Vlaške ulice, Jezuitskoga trga te Rokova perivoja, u čijemu podnožju povlači ulicu paralelnu s Ilicom.

Istodobno projektira i svoje prve građevine: dvostruke kuće u Masarykovoj ul. (1906/07), obiteljsku kuću slikara Auera na Rokovcu (1906) i kuću Lustig-Perok u Kumičićevoj ul. (1910), u kojima je još vidljiva secesija u pojedinim detaljima. God. 1910. udružuje se s H. Ehrlichom i s njim pet godina vodi zajednički atelje »Kovačić i Ehrlich«. U nizu vila koje nastaju u to vrijeme, K. slijedi Loosovo načelo slobodne organizacije tlocrta i građevnih masa i stvara prototip moderno oblikovane obiteljske kuće (Frangeš 1912, Vrbanić 1913, Čepulić 1914). Najviši domet svojega postulata o sintezi tradicije i suvremenosti ostvaruje u otmjenoj trokatnici Frank (1914) na uglu Mažuranićeva trga i Hebrangove ulice. Na temu

MILJO KOVAČIĆ, Ptičar

